

Tunnistetiedot poistettu

Käännös

C-381/23 – 1

Asia C-381/23 [Geterfer]ⁱ

Ennakkoratkaisupyyntö

Jättämispäivä:

19.6.2023

Ennakkoratkaisupyynnön esittävä tuomioistuin:

Amtsgericht Mönchengladbach-Rheydt (Mönchengladbach-Rheydtin alioikeus, Saksa)

Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevan päätöksen tekemispäivä:

19.6.2023

Kantaja:

ZO

Vastaaja:

JS

[– –]

Amtsgericht Mönchengladbach-Rheydtin

perheasioiden jaosto

Välipäätös

Perheoikeudellisessa asiassa

1. ZO, [– –] Mönchengladbach,

kantajana,

ⁱ Tämän asian nimi on kuvitteellinen nimi. Se ei vastaa oikeudenkäynnin minkään asianosaisen todellista nimeä.

[– –]

vastaan

2. JS, [– –] Belgia,

vastaajana,

[– –]

Amtsgericht Mönchengladbach-Rheydt

on 19.6.2023

[– –]

päättänyt seuraavaa:

Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevaa 9.3.2023 tehtyä päätöstä muutetaan seuraavasti:

Unionin tuomioistuimelle esitetään SEUT 267 artiklan nojalla ennakkoratkaisukysymys siitä, onko kyse 18.12.2008 annetussa asetuksessa (EY) N:o 4/2009 tarkoitetusta saman asian vireilläolovaikutustilanteesta, kun Belgiassa on vireillä lapsen isän ja lapsen äidin välinen menettely, joka koskee lapsen elatusapua, ja tällä välin täysi-ikäiseksi tullut lapsi on pannut ajallisesti myöhemmin Saksassa vireille lapsen äitiä vastaan menettelyn, joka koskee lapsen elatusapua.

Tosiseikat:

Lapsen isä ja vastaaja olivat aviopuolisoita. Avioliitto päättyi eroon 29.11.2010.

Avioliitosta syntyi 29.11.2001 kantaja.

Avioliitosta syntyi 5.5.2000 myös poika.

Lapset asuivat avioeron jälkeen ensin äitinsä luona Belgiassa.

Kantaja ja hänen veljensä ovat kirjoilla isänsä osoitteessa ja [– –] Belgiassa äitinsä osoitteessa. Todellisuudessa kantaja asuu viikon aikana [– –] sisäoppilaitoksessa.

Kantajan veli on asunut vuoden 2019 huhtikuusta lähtien kokonaan vastaajan luona asuttuaan sitä ennen myös sisäoppilaitoksessa.

Eupenin ensimmäisen asteen tuomioistuimen perheasioiden seitsemäs jaosto velvoitti 17.12.2014 antamallaan tuomiolla [– –] lasten isän maksamaan lasten äidille kummankin lapsen osalta elatusapua 358,00 euroa kuukaudessa.

Eupenin ensimmäisen asteen tuomioistuimen perheasioiden seitsemannen jaoston 31.8.2017 antamalla tuomiolla [- -] vahvistettiin, että kantaja ja hänen veljensä asuvat pääasiallisesti isänsä luona.

Eupenin ensimmäisen asteen tuomioistuimessa on asian numerolla 362/14 vireillä lapsen elatusapua koskeva menettely (vastaaja vastaan lapsen isä), joka oli vuoden 2018 kesästä lähtien keskeytyneenä ja jota vastaaja on jatkanut 17.8.2021 päivätyllä kirjeellä.

Kantaja väittää, että hän oleskelee koulun lomien ja vapaapäivien aikana pääasiassa isänsä luona. Hän kieltää pitävänsä yhteyttä äitiinsä.

Kantaja vaatii [portaittaisia vaatimuksia sisältävällä] suorituskanteella, että

vastaaja veloitetaan:

1. Antamaan tietoja tuloistaan ja varallisuudestaan vuoden 2017 marraskuun ja vuoden 2018 lokakuun välisellä ajalta ja osoittamaan nämä tiedot seuraavilla asiakirjoilla:

- tuloveroilmoitus kaikkine liitteineen vuosilta 2015, 2016 ja 2017 sekä tuloverotusta koskevat päätökset vuosilta 2015, 2016 ja 2017 mahdollisine oikaisupäätöksineen

mahdollisten palkkatulojen osalta:

- jäljennökset palkkalaskelmista vuoden 2017 marraskuun ja vuoden 2018 lokakuun väliseltä ajalta

mahdollisten vuokratulojen osalta:

- tulo- ja menolaskelmat vuosilta 2015, 2016 ja 2017

mahdollisten pääomatulojen osalta:

- jäljennökset vastaavista pankin tositteista vuosilta 2015, 2016 ja 2017

mahdollisesti myönnettyjen sosiaalietuuksien osalta:

- jäljennös ajankohtaisesta etuuspäätöksestä

2. Antamaan tarvittaessa valaehtoisen vakuutuksen antamiensa tietojen oikeellisuudesta ja täydellisyydestä

3. Maksamaan kantajalle vielä tarkemmin määritettävät elatusapurästit vuoden 2017 marraskuusta asian vireilletulohetkeen saakka sekä vielä tarkemmin määritettävän elatusavun asian vireilletulosta lähtien.

Vastaaja vaatii vaatimusten

hylkäämistä.

Vastaajan mukaan Amtsgericht Mönchengladbach-Rheydtin perheasioiden jaosto ei ole kansainvälisesti eikä alueellisesti toimivaltainen.

Kantaja asuu sisäoppilaitoksessa ja oleskelee viikonloppuisin tyttöystäviensä luona. Vielä noin vuosi sitten hän oli säännöllisesti joka toinen viikonloppu vastaajan luona Belgiassa. Lisäksi kyse on vireilläolovaikutustilanteesta, minkä vuoksi kantajan kannetta ei voida ottaa tutkittavaksi.

Tämä tuomioistuin oli 3.11.2021 tekemällään päätöksellä hylännyt kanteen kokonaisuudessaan sillä perusteella, että Belgiassa vireillä olevassa lapsen elatusapua koskevassa menettelyssä on kyse vireilläolovaikutustilanteesta. Tältä osin myös riidan kohde on identtinen. Saksan elatusvelvoitteita koskevassa lainsäädännössä tosin erotetaan toisistaan alaikäisen ja täysi-ikäisen oikeus saada elatusapua. Kantaja kuitenkin vetoaa käsiteltävässä asiassa näihin molempiin.

Belgian siviililain (Code Civil, jäljempänä CC) 203 §:n 1 momentin mukaan vanhemmat vastaavat lastensa elatuksesta heidän koulutuksensa päättymiseen asti ja myös täysi-ikäisyyden eli 18 ikävuoden saavuttamisen jälkeen (CC:n 388 §). Lasten oikeuksia rajoittamatta molemmilla vanhemmilla on tältä osin maksuvelvollisuus (CC:n 203 §).

On totta, että näiden kahden menettelyn osapuolet (tässä: täysi-ikäinen lapsi, Belgiassa: isä) eivät ole samoja, mutta kyse on kuitenkin identtisestä riidan kohteesta, jolloin ristiriitaisten ratkaisujen vaara on olemassa.

Kantaja valitti tästä päätöksestä 30.11.2021 päivätyllä kirjelmällä.

Oberlandesgericht Düsseldorf (osavaltion ylioikeus, Düsseldorf, Saksa) kumosi 26.4.2022 antamallaan päätöksellä tämän tuomioistuimen päätöksen ja palautti asian siihen uutta käsittelyä ja ratkaisua varten.

Tämä perusteltiin sillä, että nyt käsiteltävässä asiassa ja Belgiassa käsiteltävässä asiassa ei ole kyse samasta riidan kohteesta.

Merkitykselliset säännökset:

Kansalliset säännökset: Siviiliprosessilain (Zivilprozessordnung, jäljempänä ZPO) 261 § ("Vireilläolo")

- (1) Riita-asia tulee vireille kanteen nostamisella.
- (2) Vaatimus, joka esitetään vasta oikeudenkäynnin aikana, tulee vireille sillä hetkellä, kun vaatimus esitetään istunnossa tai 253 §:n 2 momentin 2 kohdan vaatimukset täyttävässä kirjelmässä.

(3) Vireilläololla on seuraavat vaikutukset:

- **1. vireilläolon aikana kukaan osapuoli ei voi saattaa samaa riita-asiaa vireille toisessa tuomioistuimessa;**
- 2. asiaa käsittelevän tuomioistuimen toimivaltaan ei vaikuta sen toimivallan perusteena olevien olosuhteiden muuttuminen.

Unionin oikeussäännöt

Asetuksen (EY) N:o 4/2009 12 artikla ("Vireilläolo")

1. Jos eri jäsenvaltioiden tuomioistuimissa pannaan samojen osapuolten välillä vireille samaa asiaa koskevia kanteita, muiden tuomioistuinten kuin sen, jossa kanne on pantu vireille ensimmäisenä, on omasta aloitteestaan keskeytettävä asian käsittely, kunnes on ratkaistu, että tuomioistuin, jossa kanne on pantu ensimmäisenä vireille, on toimivaltainen.

2. Kun on ratkaistu, että se tuomioistuin, jossa kanne on pantu ensimmäisenä vireille, on toimivaltainen, on muiden tuomioistuinten tuon tuomioistuimen toimivallan vuoksi jätettävä asia tutkimatta.

Ennakkoratkaisupyynnön perusteet:

Asia saatetaan SEUT 267 artiklan toisen kohdan nojalla unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi seuraavista syistä:

sen toteaminen, onko kyseessä vireilläolovaikutustilanne, on merkityksellinen asiassa annettavan ratkaisun kannalta, koska vireilläolovaikutustilanteessa nyt käsiteltävä elatusapukanne voitaisiin asian käsittelyä lykkäämättä hylätä suoraan asetuksen (EY) N:o 4/2009 12 artiklan 2 kohdan nojalla.

Käsiteltävään asiaan sovelletaan asetusta (EY) N:o 4/2009.

Tätä asetusta sovelletaan sen 1 artiklan mukaan elatusvelvoitteisiin, jotka johtuvat perhe-, sukulaisuus-, avio- tai lankoussuhteesta. Käsiteltävässä asiassa on kyse lapsen elatusapuvaatimuksista, joita nykyisin täysi-ikäinen kantaja – ja aikaisemmin, kantajan ollessa alaikäinen, lapsen isä – esittää lapsen äitiä kohtaan.

Toimivallasta, sovellettavasta laista, päätösten tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta sekä yhteistyöstä elatusvelvoitteita koskevissa asioissa annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 4/2009 3 artiklan b alakohdan mukaan toimivaltainen on jäsenvaltio, jossa velkojalla (tässä kantaja) on asuinpaikka. Tämä voisi sisäoppilaitoksessa oleskelun vuoksi olla Saksa, vaikka kantaja oleskelsikin ajoittain myös Belgiassa, mikä on kiistetty.

Asetuksen 12 artiklassa säädetään, että jos eri jäsenvaltioiden tuomioistuimissa pannaan samojen osapuolten välillä vireille samaa asiaa koskevia kanteita, muiden tuomioistuinten kuin sen, jossa kanne on pantu vireille ensimmäisenä, on omasta

aloitteestaan keskeytettävä asian käsittely, kunnes on ratkaistu, että tuomioistuin, jossa kanne on pantu ensimmäisenä vireille, on toimivaltainen.

Kun on ratkaistu, että se tuomioistuin, jossa kanne on pantu ensimmäisenä vireille, on toimivaltainen, on muiden tuomioistuinten tuon tuomioistuimen toimivallan vuoksi jätettävä asia tutkimatta.

Ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen mielestä Oberlandesgericht Düsseldorfin päätös on unionin oikeuden vastainen. Käsiteltävässä asiassa on kyse asetuksen (EY) N:o 4/2009 12 artiklassa tarkoitetusta vireilläolovaikutustilanteesta. Ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin katsoo edelleen, että Belgiassa käytävän ja tämän menettelyn osapuolet ovat samoja. Asetuksen 12 artiklan mukaan sillä, missä asemassa osapuolet ovat kyseisissä menettelyissä, ei tältä osin ole merkitystä. Unionin tuomioistuin katsoo, että eri henkilöissä on kyse ”samasta asianosaisesta” silloin, kun heidän intressinsä ovat siinä määrin identtiset, että heistä toista vastaan annettu tuomio olisi oikeusvoimainen toisen osalta (unionin tuomioistuimen tuomio C-351/96 Drouot, ECLI:EU:C:1998:242, 19 kohta). Jos Brysselin yleissopimusta koskevaa unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntöä sovelletaan asetukseen (EY) N:o 4/2009, on katsottava, että lapsen elatusapua koskevan menettelyn osapuolet ovat samoja myös silloin, kun yhdessä menettelyssä lapsi ei itse ole osapuolena, vaan toinen vanhemmista esittää prosessuaalisena edustajana lapsen elatusapuvaatimuksen, mikäli tuomio vaikuttaa myös lapsen hyväksi tai tätä vastaan [– –] [viittaus oikeuskirjallisuuteen]. Ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen mielestä käsiteltävässä asiassa on tämä tilanne.

Se katsoo myös, että vaatimuksen kohde on sama. Elatusavun maksamista koskevalla suorituskanteella ja sen maksamista koskevalla [portaittaisia vaatimuksia sisältävällä] suorituskanteella on sama kohde [– –] [viittaus oikeuskirjallisuuteen].

Oikeussuojakeinoja koskevat tiedot

Tähän päätökseen ei voida hakea muutosta.

[– –]